

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/294/2019
Identifikačné číslo spisu:	4207213650
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4207213650.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a JUDr. Viery Petríkovej, v spore žalobcu L.. N. C., bývajúceho v D., A. XX, zastúpeného advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné námestie 7, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/234/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/15/2018 z 27. februára 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovaná m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. októbra 2017 č. k. 7C/234/2007-277, zamietol žalobu a o trovách konania rozhodol tak, že žalovaná má právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1. Právne dôvodil s poukazom na ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, § 18 ods. 1, 2, § 1 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, § 27 ods. 2, § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, 2, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3, § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Súd podanú žalobu vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu z titulu dĺžky súdneho konania vedeného na OS Komárno pod spis. značkou Nc 1005/96 zamietol s poukazom na to, že žalobca v podanej žalobe nepreukázal splnenie zákonných podmienok na priznanie uvedeného nároku a to, že došlo ku konštatovaniu nesprávneho úradného postupu zo strany súdu v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003, podľa ktorého možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia

Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

1.2. Rovnako súd prvej inštancie žalobe nemohol vyhovieť s poukazom na nesprávny úradný postup v súvislosti s činnosťou starostu obce podľa zákona o matrikách č. 154/1994 Zb., podľa ktorého v zmysle § 4 platí, že obec vedie matriku (v obci Nesvady bol vždy matričný úrad, nakoľko táto obec už dlhodobo vykazuje viac ako 5.000 obyv.), a s touto činnosťou súvisí i podľa § 15 cit. zákona vedenie knihy úmrtí. Súd mal za to, že podľa zák. č. 154/1994 Zb. aj s odkazom na § 35 bol starosta povinný oznámiť súdu skutočnosti, ktoré mu boli známe z jeho činnosti, v tomto prípade o nesúlade medzi dátumom úmrtia podľa skoršieho rozhodnutia OS Komárno sp. zn. Nc 960/93 z 16. júla 1993, ktorým rozhodnutím súd vyhlásil M. C. za mŕtvu a deň jej úmrtia bol určený XX. W. a skutočnosťou známou OÚ Nesvady z jeho činnosti, nakoľko menovaná po 2. svetovej vojne v roku 1948 bola vysídlená do MLR. Podľa uvedeného podania sa nemohlo tvrdenie žalobcu N. C. v návrhu na vyhlásenie za mŕtveho zakladať na pravde. Na základe uvedených skutočností súd mal za to, že starosta obce žiadnym spôsobom nemohol zasiahnuť pri vyššie uvedenom plnení si svojich povinností do práv žalobcu, resp. právneho predchodcu žalobcu, jeho otca, nakoľko si len plnil svoju zákonnú povinnosť a z takto iniciovaného súdneho konania, podľa súdu nemohlo dôjsť k vzniku škody, resp. nemajetkovej ujmy.

1.3. Súd žalobu zamietol aj na tom základe, že súdne konanie OS Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 bolo nesporným konaním, kde súd bol v ešte väčšej miere ako v sporových konaniach odkázaný na zákonom predpokladanú súčinnosť žalobcu (§ 6 OSP), resp. rodinných príslušníkov nezvestnej M. C., a to otca žalobcu v tomto konaní (7C/234/2007) L. N. C., a keďže táto súčinnosť, ako to vyplynulo aj z návrhu starostu obce Nesvady nebola reálne poskytnutá, ťažko možno hovoriť o tom, že súd mohol reálne odstrániť pochybnosti vo vzťahu k potomkom žalobcu a musel viesť dokazovanie v tom smere, že kde sa nezvestná M. C. fakticky zdržiavala a zomrela (i v MR mala meniť miesto trvalého pobytu). Nepochybne postup súdu sťažovali aj otázky súvisiace s označením osoby žalovanej v jazyku maďarskom, maďarský ekvivalent mena a priezviska odvodzujúci sa od mena a priezviska manžela.

1.4. V závere súhrnne konštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení, keďže nepreukázal škodu, ako ani nemajetkovú ujmu označovanú aj ako morálnu ujmu, a to v priamej príčinnej súvislosti s namietaným nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov, ktoré mali nastať v súvislosti so súdnym konaním vedeným na OS Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 v jeho živote, s poukazom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne. Nesúhlasil so vznesenou námietkou žalobcu na pojednávaní 8. septembra 2017, ako je zrejmé z č. I. 192 súdneho spisu, kde sa žalobca vyjadril v tom smere, že nesúhlasí s tým, že by mal podávať množstvo procesných úkonov, množstvo relevantných súdnych konaní. Súdu z jeho činnosti je známe, že žalobca s blízkou osobou, a to s manželkou (s ktorou podávajú aj spoločné námietky zaujatosti ako je zrejmé z č. I. 206-7 súdneho spisu) do súčasnosti viedli, resp. vedú väčšie množstvo súdnych konaní, ako je zrejmé z č. I. 199-200 súdneho spisu. Z uvedeného rozpisu súd mal za to, že nepochybne naplňajú obsah odpovede predsedu OS Komárno z 20. marca 2017 Ústavnému súdu SR na č. I. 203-5 súdneho spisu a ďalej je na uváženie, či takéto množstvo súdnych konaní už nespĺňa kritérium zneužitia práva na prístup k súdu, ako to vo svojej ustálenej judikatúre súd členského štátu EÚ, a to NS ČR 30Cdo/2681/2014 (s ktorým mala SR dlhodobú spoločnú právnu kultúru) už v minulosti judikoval právny názor, podľa ktorého je možné aj právo na prístup k súdu zneužiť. Zneužitie práva podľa citovaného rozhodnutia znamená vykonať ho k neodôvodnenej ujme niekoho iného alebo k ujme spoločnosti, ako je to zrejmé z rozpisu množstva súdnych konaní, v ktorých je žalobca, resp. osoba blízka manželka stranou sporu, s dôrazom na uplatnené nároky na náhradu škody, podľa zákonov 58/69, resp. 514/2003. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozhodol

rozsudkom z 19. apríla 2018 sp. zn. 5Co/15/2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a žalovanej voči žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne a správne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil na základe aplikácie ustanovení príslušných právnych predpisov a následne správne rozhodol o podanej žalobe žalobcu tak, že ju ako nedôvodne podanú zamietol.

2.2. Z obsahu spisu vyplýva, že prvoinstančný súd na pojednávaní konanom 8. septembra 2017 zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania. Postupoval tak po tom, čo odvolací súd zrušil uznesenie č. k. 7C/234/2007-139 z 13. júna 2016, ktorým rozhodoval o návrhu na prerušenie konania. Samostatné písomne vypracované rozhodnutie č. k. 7C/234/2007-265 z 8. septembra 2017 o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania doručoval stranám sporu. Následne doručoval písomne vypracovaný rozsudok napadnutý odvolaním. V zmysle § 162 ods. 3 CSP súd rozhoduje o zamietnutí spolu s rozhodnutím vo veci samej, pričom v tomto prípade uznesením č. k. 7C/234/2007-265 z 8. septembra 2017 súd o návrhu rozhodol samostatným uznesením, voči ktorému (pokiaľ ide o posudzovanie splnenie predpokladov podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP na prerušenie konania) prípustné odvolanie nie je. Napriek tomu, že odvolací súd je v odvolacom prieskume viazaný odvolacími dôvodmi, poukazuje na nosné dôvody žiadosti žalobcu o prerušenie konania. Pokiaľ ide o dôvod prerušenia týkajúci sa nesúlady ustanovení § 9 ods. 2 a § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. s Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami je potrebné konštatovať, že podľa názoru odvolacieho súdu tieto ustanovenia v znení od 1. januára 2013 boli rozumným zákonodarcom začlenené do právneho poriadku s cieľom precizovať čiastočne rozdielnu súdnu prax v obdobných sporoch, pričom sa odvolaciemu súdu javia uvedené ustanovenia byť v súlade s Ústavou SR, resp. dohovorom (resp. medzinárodnými zmluvami). Pokiaľ ide o posudzovanie § 85 ods. 3 OSP a jeho nesúlady s Ústavou SR odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že uvedená norma bola ako súčasť predchádzajúceho procesného predpisu derogovaná novým procesným predpisom, preto posudzovanie jej súladnosti bez ďalšieho nemožno a preto nebol dôvod vyhovieť návrhu žalobcu na prerušenie konania.

2.3. Pokiaľ ide o základné informácie žalobného návrhu odvolací súd poukázal na žalobu žalobcu, ktorá bola ako pôvodne „vzájomný návrh“ z 29. novembra 2007 vylúčená zo spisu Nc1005/1996 a zapísaná ako samostatný návrh. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že tvrdenia, ako aj odvolanie žalobcu nie sú dôvodné z nasledujúcich dôvodov. Z obsahu spisu a výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že v tomto prípade žalobca namietol nesprávny úradný postup súdu časovo zasahujúci do obdobia začatia konania na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96 (posudzované konanie), kedy starosta Obce Nesvady 30. júla 1996 doručil súdu „podnet na podanie návrhu na obnovu konania“. Z hľadiska namietania postupu súdu v posudzovanom konaní ide teda o činnosť (nečinnosť) súdu v období platnosti a účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Uvedené konanie ale kontinuálne pokračovalo aj v období do 20. mája 2008, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie (vtedy) prvostupňového súdu, ktorým opravil výrokovú časť rozsudku č. k. Nc 960/93 zo 16. júla 1993. Z uvedeného pohľadu a žalobcom označených pochybení súdu (nesprávnosť začatia konania, nesprávnosť postupu v ďalšom konaní) je z hľadiska aplikovateľnosti možné konštatovať, že pri posudzovaní zodpovednosti prichádzajú do úvahy pravidlá stanovené tak v zákone č. 58/1969 Zb., ako aj v zákone č. 514/200 Z.z. Hoci v tomto prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, resp. nesprávny úradný postup mal byť realizovaný aj za skoršie obdobie s dopadom na zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, platia aj pre tento prípad všeobecné predpoklady zodpovednosti spočívajúce v činnosti (v pôsobení) zodpovedného orgánu nesprávnym úradným postupom, s dôsledkom spôsobenia škody poškodenému a existencia príčinnej súvislosti medzi uvedenými predpokladmi.

2.4. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok, a to v súvislosti s odvolacími dôvodmi žalobcu, odvolací súd

konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie nemožno považovať za nepreskúmateľný. Ak prvoinstančný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno svojich tvrdení, pretože nepreukázal škodu, ako ani nemajetkovú ujmu označovanú aj ako morálna ujma, a to v priamej príčinnej súvislosti s namietaným nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom v súvislosti so súdnym konaním vedeným na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. Nc 1005/96, potom rozhodol vecne správne, čo aj postačujúco odôvodnil. Z hľadiska závažnosti odvolacích dôvodov odvolací súd (posudzujúc procesné podmienky konania) konštatuje, že žalobca v odvolaní a v priebehu konania namietal existenciu vylúčeného sudcu prejednávajúceho predmetnú vec a za tým účelom predložil predsedovi súdu oznámenie zo 17. septembra 2017. Z hľadiska obsahu oznámenia žalobcu z 18. júla 2017 a vyjadrenia sudcu zachyteného v úradnom zázname z 18. septembra 2017 odvolací súd nezistil, že by skutočnosti uvedené žalobcom, zakladali bez ďalšieho dôvody pre vylúčenie zákonného sudcu. Vzhľadom na obsah tvrdení žalobcu (o postupe sudcu), či postup sudcu v konaní (tvrdené príliš dlhé pojednávanie), resp. na uvedenom pojednávaní nevybočuje z rámca možného konštatovania „neprihliadania“ na takú námietku, a teda, či postup sudcu v konaní naozaj nenapĺňa podstatu jeho zaujatého konania najmä za situácie, ak by išlo o postup nezákonný, na čo poukazoval aj žalobca predložením Nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 153/08-32 zo dňa 1. júla 2018.

2.5. Pokiaľ ide o obligatórne potrebné tvrdené skutočnosti v žalobe, je potrebné poukázať na žalobu žalobcu, v ktorej konštatoval, že mu bola spôsobená škoda nesprávnym úradným postupom s vyčíslením majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spolu vo výške 1 425 748,- Sk (47 326,16 eura). V žalobe žalobca písal, že v rozpore s OSP bolo konanie (pozn.: Nc 1005/1996) začaté na podnet starostu Obce Nesvady so zneužívaním právomoci, postavenia a aj jeho mena. Zároveň konštatoval aj vedenie (pokračovanie) konania v rozpore s § 83 OSP a inými zákonnými ustanoveniami, pričom aj dobu od roku 1996 nepovažoval za primeranú. Ak možno hodnotiť uvedenú žalobu izolovane, odvolací súd zastáva názor, že v žalobe samotnej žalobca neuviedol takú reťaz právne relevantných tvrdení, ktoré by po ich preukázaní odôvodňovali záver o čo i len čiastočnom úspechu žaloby. Zásahy, ktoré sa ho dotkli, hodnotil ako závažné zásahy do osobnej integrity s výrazným znížením dôstojnosti dotknutých osôb, vrátane strany žalobcu a uviedol tiež zásah spočívajúci v zaťažení účastníka.

2.6. Pri hodnotení predpokladu zodpovednosti za škodu spočívajúcu v nesprávnom úradnom postupe súdu odvolací súd konštatoval, že zistenia súdu prvej inštancie z hľadiska nezistenia nesprávneho úradného postupu (na účel predpisov o zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci) boli správne, preto na ne v odôvodnení odkazuje. Ďalším predpokladom úspešnej uplatniteľnosti náhrady škody od štátu pre nesprávny úradný postup je vznik škody. K výške škody žalobca uviedol, že mu bola spôsobená majetková škoda vo výške 25.748 Sk (854,67 eura), pričom na pojednávaní (na otázku súdu na špecifikáciu a vyčíslenie) žalobca škodu nešpecifikoval, nepreukazoval, a teda ani nepreukázal vznik škody. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu (škodu), túto vyčísľil v súhrnnej hodnote 1.400 000 Sk (46.471,48 eura) a poukázal na svoje hodnotenie jednotlivého zásahu a porušenie ústavného práva Čl. 2 ods. 2, Čl. 12, Čl. 13 a Čl. 48 Ústavy SR, každé porušenie po 200 000 Sk (6. 638,78 eura) a porušenie Čl. 19 Ústavy SR v hodnote 600 000 Sk (19. 916,35 eura). Odvolací súd k tomu dodal, že ak by aj bolo bývalo došlo k nesprávnemu úradnému postupu súdu, aj tak by žalobe žalobcu nebolo možné vyhovieť, pretože žalobca neuniesol dôkazné bremeno, ba dokonca ani bremeno tvrdenia, pretože „vyčíslenie“ majetkovej škody realizoval len obvyčajným vyčíslením sumy 25. 748 Sk (854,67 eura) bez vyčíslenia jednotlivých položiek tejto sumy. Aj keby ich vyčísľil a napr. by priradil tejto sume položky napr. na cestovné, náklady právneho zastúpenia alebo iných výdavkov, ktoré zaplatil, tieto by musel aj preukázať, čo v tomto prípade svojím prejavom na pojednávaní žalobca dokonca odmietol a tým, vo svojom dôsledku neuniesol dôkazné bremeno ohľadne vzniknutej majetkovej škody. Obdobne to platí pre „vyčíslenie“ nemajetkovej ujmy (škody). Nepostačuje uviesť sumu, ktorú žiada žalobca priznať, ale práve skutkové okolnosti sprevádzajúce tvrdené zasiahnuté práva žalobcu sú kritériom pre určenie adekvátnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Zákon č. 514/2003 Z.z. takto stanovoval od 1. januára 2013 v § 17 ods. 3, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Uvedené ustanovenie, aplikovateľné aj na stanovovanie výšky škody pred účinnosťou zákona, ktorý zákon č. 514/2003 Z.z. doplnil, pričom z dôvodu neexistencie prechodných ustanovení a charakteru normy je normatívne aplikovateľné aj na predošlé obdobie. Uvedené samozrejme platí pre posudzovanie nárokov a podmienok uplatniteľnosti nárokov za obdobie od 1. júla 2004, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z.z. Pre obdobie nárokov uplatniteľných podľa zákona č. 58/1969 Zb. (v zmysle § 27 zák. č. 514/2003 Z.z.) ustanovenie § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. priamo uplatniteľné nie je. Žalobca sa v žalobe a prednesoch v konaní obmedzil na všeobecné konštatovanie pojmov ako zásah do integrity, zníženie dôstojnosti alebo dlhotrvajúce konanie a podobne, čím však súdu bližšie nepredostrel, v čom konkrétne sa ho zásah (hoci) nesprávneho úradného postupu dotkol, pričom bol v konaní zastúpený advokátkou. Ak by aj bolo zistené, že prišlo k zníženiu dôstojnosti poškodeného v konkrétnych oblastiach spoločenských vzťahov a išlo by o dlhotrvajúce konanie, samo osebe by bez škody (tvrdenej, preukázanej a v príčinnej súvislosti s dlhotrvajúcim konaním), neodôvodňovala úspech uplatneného nároku. Dlhotrvajúce konanie by na druhej strane malo vplyv na určovanie výšky nemajetkovej ujmy v prípade nesprávneho úradného postupu. Ako príklad žalobných tvrdení (vo všeobecnosti) odvolací súd uvádza tvrdenie žalobcu o zásahu orgánu verejnej moci a zníženie dôstojnosti poškodeného, ktoré zníženie dôstojnosti sa mohlo prejavovať na pracovisku alebo v bydlisku poškodeného v súvislosti so spoločenskými aktivitami, kde napr. bol inými osobami napríklad označovaný za „dlhodobého sťažovateľa“ v súdnych konaniach, ktorých je účastníkom viacerých súdnych konaniach, len v dôsledku nesprávne vedeného úradného postupu príslušného orgánu. Z takého pohľadu a vo všeobecnosti by malo význam tvrdenie žalobcu o takomto konkrétnom zásahu, ktorý sa prejavuje v jeho živote. Uvedené tvrdenia o takom označovaní by tiež musel preukázať napr. výpoveďami svedkov a pod. V tomto konaní však žalobca podobne svoje práva v tomto konaní neuplatňoval. Tvrdenia žalobcu v žiadosti o predbežné prerokovanie náhrady škody (teda nie na žalobné tvrdenia), v ktorej tvrdil, že „vedenie (pokračovanie) konania bolo v rozpore s § 83 OSP a inými zákonnými ustanoveniami a že od začatia konania (Nc 1005/96) utrpel on a jeho rodina osem požiarov a úmyselne im bol podpálený aj rodičovský dom, popri ďalších organizovaných útokoch a súdy nič neurobili“ a ďalšie boli ojedinelými tvrdeniami o konkrétnych zásahoch. Uvedené tvrdenia o skutočnostiach (zatiaľ nepreukázanej škode podpálením domu a organizovaných útokoch na jeho rodinu), ale nemožno pripísať (hoci) nesprávnemu úradnému postupu v konaní sp. zn. Nc 1005/1996 vedenému na Okresnom súde Komárno. Vzhľadom na relevantné odvolacie dôvody žalobcu odvolací súd konštatuje, že žalobca (odvolateľ) poukazoval na rozdielne odôvodnenie rozsudku v porovnaní s odôvodnením vykonanom po vyhlásení rozsudku na pojednávaní, pričom bližšie nekonkretizoval v akých častiach videl rozdiel. Ústne odôvodnenie rozsudku v rámci odôvodnenia rozsudku po jeho vyhlásení nie je doslovným prečítaním rozsudku tak, ako ho súd mieni odôvodniť, ale ide o zdôvodnenie nosných, podstatných ideí (dôvodov). Obdobne možno konštatovať, že žalobca okrem konštatovania, že nebol rešpektovaný zákon a jeho práva v rozpore so zásadou dôstojnosti neuviedol bližšie nič konkrétne. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP a súčasne aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Vady podľa § 420 písm. f/ CSP videl dovolateľ v porušení práva na spravodlivý súdny proces, konkrétne: a) vykonanie dokazovania krajským súdom bez jeho oboznámenia stranami sporu, b) vnášanie skutočností do sporu súdom v prospech jednej zo strán sporu, c) rozhodnutie sudcom súdu prvej inštancie, ktorého zaujatosť bola v konaní namietnutá, bez odstránenia tejto vady súdom odvolacím, d) nedostatok odôvodnenia a odpovede na špecifický argument, e) nezrozumiteľnosť a nepresvedčivosť odôvodnenia zakladajúca jeho nepreskúmateľnosť, f) neuvedenie časovej pôsobnosti právnej normy, podľa ktorej súd vec rozhodol (intertemporalita).

3.1. Námietskami dovolateľa, resp. jeho odvolaním sa odvolací súd vôbec nezaoberal ani v písomnom odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia nespĺňa požiadavku, aby bolo objektívne, zrozumiteľné a presvedčivé, t. j. aby bolo z neho možné preskúmať správnosť postupu súdu a zároveň získať aj odpoveď na všetky podstatné argumentačné tvrdenia uplatnené dovolateľom. Preto je rozhodnutie krajského súdu nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Dovolateľ v súvislosti s nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia poukazuje na svoje podrobne vyšpecifikované námietky,

výhrady, skutkové a právne pochybenia súdov uvedenými v jeho odvolaní z 28. novembra 2017 s ktorými sa odvolací súd vôbec nezaoberal a ani sa s nimi nevysporiadal v rozpore aj s § 387 ods. 3 CSP, teda ani za stavu, keď tieto sa zo zákona považujú za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP), keďže: „K odvolaniu Žalobcu sa Žalovaný nevyjadril“. Ide o skutkové tvrdenia žalobcu, ktoré protistrana výslovne nepoprela a zároveň tak absentuje adresná odpoveď súdu na významné argumenty žalobcu, a ktoré sú pre posúdenie a rozhodnutie vo veci podstatné, pričom tieto dovolateľ špecifikoval aj vo svojom dovolaní na str. 3 až 6 článok I. bod 1. až 14. a str. 6 až 6 článok II. bod 15 až 19, kde popisuje konanie pred podaním žaloby zmierovacie konanie a procesné výhrady a vecnú stránku konania. Dovolateľ upozorňuje na zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa konajúci súd dostáva do rozporov s vlastnými nepravdivými tvrdeniami a úvahami. Dovolateľ opakovane poukazuje na súdom prezentovanú prednášku vo všeobecnej rovine, namiesto riadneho odôvodnenia konkrétne nastolenej otázky a problematiky, ktorú zovšeobecňuje do takej miery, že napadnuté rozhodnutie sa stáva svojvoľným a arbitrárnym bez možnosti preskúmateľnosti. V ďalšom má žalobca za to, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku sa nevysporiadal ani s podstatnými vyjadreniami právnej zástupkyne strany žalobcu a ani s vyjadreniami žalobcu na pojednávaniach. Argumentácia súdu nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a ani v platných právnych predpisoch - okrem iných aj tých, ktoré sú uvedené v podanej žalobe. Preto tvrdenia charakteru, že žalobca neuviedol, nešpecifikoval, nepreukázal, atď. bez uvedenia ako mal postupovať, sú iba tvrdeniami za účelom zbavenia zodpovednosti žalovanej strany v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z.z. Žalobca namieta, že prezentovaným postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a takto vykonávať dôkazy nie je možné, resp. takto viesť súdne konanie považuje za rozporné s právnym poriadkom SR. Viaceré tvrdenia súdu, na viacerých miestach odôvodnenia sú nepravdivé, nepodložené a bez relevancie k prejednávanej/rozhodovanej veci čo je možné vyvodiť aj priamo z obsahu zápisníc o pojednávaní a procesných výhrad dovolateľa v tomto konaní, prípadne z podaní dovolateľa predsedovi Okresného súdu Komárno. Na tieto konkrétne výhrady formulované ako odvolacie dôvody a ich odôvodnenie, nereagoval ani súd odvolací. Napriek zneniu právnej úpravy súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení aj na viacerých miestach uvádzal podmienku na uplatnenie náhrady škody zrušenie alebo zmenu právoplatného rozhodnutia podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a zmiešal žalobou uplatnený nárok s ustanovením § 6 ods. 4 tohto zákona ktorého úplne odignoroval, vid'. napríklad časť: „ktorým orgán verejnej moci prekročil svoju právomoc...“ v záujme zbavenia zodpovednosti strany žalovanej v rozpore so zákonným ustanovením, pričom žiadne nároky, ktoré by sa týkali tohto zákonného ustanovenia v žalobe uplatnené neboli. Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa sa v značnej miere odchyľuje od platných právnych predpisov vzťahujúcich sa na konkrétny prípad vrátane uznesenia vydaného pred rozhodnutím vo veci samej, v rozpore aj s § 162 ods. 3 CSP, ako následok skôr vydaného uznesenia zo (z 13.júna 2016), ktoré navyše odvolacím súdom bolo zrušené a vrátené na ďalšie konanie, a to bez akéhokolvek objasnenia, prečo súd postupoval v rozpore s § 391 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu jednoznačne vyplýva, že súd vykonal dokazovanie, avšak bez nariadenia pojednávania (§ 188 ods. 1). Krajský súd svoje dôkazy a argumenty nezískal zákonným spôsobom a teda nie je možné na nich ani prihliadať najmä za stavu, že: „K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.“ Tak z rozsudku súdu prvej inštancie, ani z rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, ku ktorému dátumu súdy posudzovali uplatnené nároky podľa zákona č. 514/2003 Z.z., čo vzhľadom na zmeny tohto zákona a intertemporálne ustanovenia má zásadný význam, a neurčitosť právnej kvalifikácie zakladá aj nepreskúmateľnosť rozhodnutí, teda tak súdu prvej inštancie ako aj súdu odvolacieho. Odvolací súd v rozpore s § 387 ods. 3 CSP potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok bez toho, aby sa sám vysporiadal s odvolacími dôvodmi a námietkami zásadného charakteru a dal na ne primeranú odpoveď. Takýto postup odvolacieho súdu ako neprijateľný posúdil Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 161/2009 Pri posudzovaní nespornej existencie nesprávneho úradného postupu odvolací súd sa dostáva do rozporov aj s vlastnými tvrdeniami a úvahami, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a v platných právnych predpisoch napr. čl. 3 CSP, atď. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je teda účelový a v rozpore so zákonnými ustanoveniami aj zákona č. 514/2003 Z. z., preto aj tým je preukázaná dôvodnosť podaného dovolania, ktorým sa napáda rozhodnutie odvolacieho súdu.

3.2. Odvolací súd neúplne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu. Odvolací súd síce potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, avšak z iných dôvodov,

o ktorých sa žalobca dozvedel iba z vydaného rozsudku krajského súdu, a teda nemal možnosť sa vyjadriť k týmto dôvodom - viď napr. bod 48 odôvodnenia, a za tým nasledujúce všetky ostatné body (prekvapivosť - II. ÚS 570/2017). Súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojom napadnutom rozhodnutí sa neriadili zásadou *lex specialis derogat legi generali*, v zmysle ktorej pri zodpovednosti za škodu sa uplatňuje nielen zásada, podľa ktorej osobitná úprava ruší úpravu všeobecnú, ktorá definuje vzťah jednotlivých režimov zodpovednosti za škodu, ale aj zásada jedného odškodnenia jednej škodovej udalosti. (IV. ÚS 329/2014). Krajský súd svojím rozhodnutím a postupom, ktorý rozhodnutiu predchádzal, nerešpektoval základné hmotnoprávne zásady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom štátu jeho občanovi. Dovolateľ poukazuje na rozhodnutia najvyšších súdnych autorít. uvedené v texte dovolania, a na zákonnú povinnosť súdu rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax súdov a každý odklon od nej riadne odôvodniť. Na rozdielnosť rozhodnutia súdu odvolacieho (a aj súdu prvej inštancie) s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít dovolateľ poukazuje v otázke výkladu právnych predpisov v súlade s ich účelom, keď odvolací súd poprel, podľa dovolateľa, základný zmysel právneho predpisu, podľa ktorého rozhodoval (IV. ÚS 329/2014, III. ÚS 289/2017, I. ÚS 26/ 1994, IV. ÚS 71/2013, III. ÚS 36/2010, II. ÚS 293/2018, III. ÚS 341/07, II. ÚS 796/2016, I. ÚS 335/2006, II. ÚS 244/2009) a) v otázke neodpovedania na podstatné (špecifické) argumenty strany sporu, odvolateľa (III. ÚS 36/2010, III. ÚS 311/07, II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 410/06) b) vo vzťahu k porušeniu procesných práv - postupu pri zabezpečovaní a hodnotení dôkazov súdom namiesto žalovanej strany (IV. ÚS 24/2018, v otázke neprípustnosti prekvapivých rozhodnutí súdu (II. ÚS 570/2017) c) v otázke nepreskúmateľnosti (aj nezrozumiteľnosti) rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ktoré viedli súd k rozhodnutiu (jeho potvrdeniu), a nedodržania náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia (IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 161/2009, III. ÚS 508/2011) d) v otázke odškodnenia všetkých škôd z výkonu verejnej moci a otázke primeranosti (určenia, kritérií a pod.) nemajetkovej ujmy (IV. ÚS 329/2014, I. ÚS 689/2014) e) v otázke „rovnosti zbrani“ a rovného postavenia strán voči súdu, v rámci toho aj vnášanie skutočností do konania súdom, ktoré sú v prospech jednej zo strán sporu (IV. ÚS 24/2018, II. ÚS 414/2015, NS SR č. 4MCdo/15/2009) f) v otázke časovej pôsobnosti právnej normy, jej novelizácie - posudzovanie nárokov dovolateľa podľa právnej úpravy neplatnej a neúčinnnej v čase podania žaloby ani vzniku škody (II. ÚS 706/2016, II. ÚS 244/2009) g) v otázke nezávislosti sudcu resp. neexistencie jeho zaujatosti (III. ÚS 386/2012, I. ÚS 46/05) h) viazanosti súdu rozhodnutiami ESĽP a medzinárodnými zmluvami (PL. ÚS 10/2014, III. ÚS 666/2016) i) v otázke skutkových záverov v priamom rozpore s dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise (II. ÚS 64/2012). Vo svojom dovolaní žalobca sa domáha toho, aby odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil podľa § 449 ods. 3 CSP a vyhovel podanej žalobe v celom rozsahu aj z dôvodu hospodárnosti (čl. 17 CSP) s poukazom na § 151, 187 ods. 1 a § 193 CSP a priznal náhradu trov prvostupňového, odvolacieho ako aj dovolacieho konania žalobcovi v rozsahu 100 %. Alternatívne dovolateľ navrhuje, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zrušil v celom rozsahu a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie vyslovením záväzného právneho názoru, ktorým bude odvolací súd pri ďalšom rozhodovaní vo veci viazaný.

4. K dovolaniu žalobcu sa žalovaná nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou

práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Pod „procesným postupom“ sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Len ak je (takto interpretovaný) procesný postup nesprávny, môže byť strane sporu znemožnená realizácia jej procesných oprávnení (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Pojem „procesný postup“ teda nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ teda nemožno rozumieť samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (por. sp. zn. 3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017, 8Cdo/187/2017).

10. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolateľ namieta nesprávne zistenie skutkového stavu veci, vnášanie skutočností do sporu súdom v prospech jednej zo strán sporu, ako aj nedostatky v dokazovaní.

11. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súdom v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca a ž k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

11.1. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalobca naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

11.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania

podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

11.3. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. Dovolateľ opakovane poukazoval na to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, ako aj to, že skutkové tvrdenia žalobcu, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa zo zákona považujú za nesporné v zmysle § 151 ods. 1 CSP, nakoľko žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril. Taktiež namietal neuvedenie časovej pôsobnosti právnej normy, podľa ktorej odvolací súd vec rozhodol a prekvapivosť rozhodnutia, keď odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, avšak z iných dôvodov.

13. Čo sa týka námietky dovolateľa ohľadom nespornosti tvrdení v zmysle § 151 ods. 1 CSP, odvolací súd uvádza, že odvolacie konanie preto nemožno úplne oddeliť od konania pred súdom prvej inštancie a len to, že sa protistrana nevyjadrila k odvolaniu, neznamená neprihliadať na celé predmetné konanie pred všeobecnými súdmi. Zároveň pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok (aplikáciou § 151 ods. 1 a 2 CSP) povinnosť všeobecného súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok. (uznesenie Ústavného súdu SR z 11. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 246/2019). Dovolací súd je preto názoru, že v posudzovanej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP.

14. Taktiež dovolateľ namietal neuvedenie časovej pôsobnosti právnej normy v napadnutom rozhodnutí. Dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd z hľadiska aplikovateľnosti konštatoval, že pri posudzovaní zodpovednosti prichádzajú do úvahy pravidlá stanovené tak v zákone č. 58/1969 Zb., ako aj v zákone č. 514/2003 Z.z. Odvolací súd ďalej uviedol, že hoci v tomto prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., resp. nesprávny úradný postup mal byť realizovaný aj za skoršie obdobie s dopadom na zákon č. 58/1969 Zb., platia aj pre tento prípad všeobecné predpoklady zodpovednosti spočívajúce v činnosti (v pôsobení) zodpovedného orgánu nesprávnym úradným postupom, s dôsledkom spôsobenia škody poškodenému a existencia príčinnej súvislosti medzi uvedenými predpokladmi. Preto je uvedená predmetná námietka dovolateľa nedôvodná, nakoľko odvolací súd jasne a zrozumiteľne stanovil, ktoré zákony a v akom rozmere sa na daný nárok v tomto konaní vzťahujú.

15. Dovolateľ rovnako namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s nestrannosťou a nezáujatosťou sudcu, dovolací súd uvádza, že ani táto námietka nie je dôvodná. Odvolací súd sa riadne a podrobne zaoberal v bodoch 69. až 81. napadnutého rozhodnutia, či vzhľadom na vyjadrenie súdu na pojednávaní konanom 3. októbra 2017 (keď považoval podanie ako námietku zaujatosti) z obsahu spoločného podania zo dňa 18. septembra 2017 p. C. a p. C., neprišlo k pochybeniu súdu, ktoré by znemožňovalo vo veci samej rozhodnúť v dôsledku existencie dôvodu nesplnenia procesnej podmienky zákonnosti obsadenia súdu zákonným sudcom, resp. predčasného rozhodnutia súdom, pred zákonným postupom pri posudzovaní otázky sudcovskej nestrannosti. Pritom odvolací súd dospel k záveru, že podanie nemá všetky náležitosti námietky zaujatosti, preto sa na takú námietku neprihliada a nadriadenému súdu sa spis nepredkladá na rozhodnutie o podanej námietke. Žalobca navyše namietal len postup sudcu v konaní, pričom sa na takú námietku súdom neprihliada.

16. Dovolací súd uvádza, že aj keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane,

aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým a dostatočným spôsobom (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/40/2018).

17. Čo sa týka námietky dovolateľa ohľadom prekvapivosti napadnutého rozhodnutia, dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde o prekvapivé rozhodnutie v zmysle § 382 CSP, ako uvádzala dovolateľ. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch, než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011).

18. V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane, keď súdy oboch inštancií založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových záveroch pri aplikácii rovnakých právnych noriem. So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie ani prekvapujúce, a ani nečakané. Dovolateľ len všeobecne namietal prekvapivosť rozhodnutia, pričom neuviedol, aké konkrétne nové právne ustanovenia odvolací súd použil, na ktoré nemal možnosť dovolateľ reagovať, resp. ktoré sa javili ako prekvapivé. Argumenty, ktoré súdy nižšej inštancie uviedli vo svojich rozhodnutiach podporovali jeden a ten istý právny záver, a preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie ako sa mylne dovolateľ domnieva. Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, nevznikla mu poučovacia povinnosť v zmysle § 382 CSP.

19. Dovolací súd tiež pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014, v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

20. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

21. Dovolateľ ďalej namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ vo vzťahu, ku ktorým dovolacím dôvodom uviedol nasledujúce právne otázky:

- a) v otázke neodpovedania na podstatné (špecifické) argumenty strany sporu, dovolateľa (III. ÚS 36/2010, III. ÚS 311/07, II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 410/06);
- b) vo vzťahu k porušeniu procesných práv - postupu pri zabezpečovaní a hodnotení dôkazov súdom namiesto žalovanej strany (IV. ÚS 24/2018, v otázke neprípustnosti prekvapivých rozhodnutí súdu (II. ÚS 570/2017);
- c) v otázke nepreskúmateľnosti (aj nezrozumiteľnosti) rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ktoré viedli súd k rozhodnutiu (jeho potvrdeniu), a nedodržania náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia (IV.

ÚS 115/2003, II. ÚS 161/2009, III. ÚS 508/2011);

d) v otázke odškodnenia všetkých škôd z výkonu verejnej moci a otázke primeranosti (určenia, kritérií a pod.) nemajetkovej ujmy (IV. ÚS 329/2014, I. ÚS 689/2014);

e) v otázke „rovnosti zbraní“ a rovného postavenia strán voči súdu, v rámci toho aj vnášanie skutočností do konania súdom, ktoré sú v prospech jednej zo strán sporu (IV. ÚS 24/2018, II. ÚS 414/2015, NS SR č. 4MCdo/15/2009);

f) v otázke časovej pôsobnosti právnej normy, jej novelizácie - posudzovanie nárokov dovolateľa podľa právnej úpravy neplatnej a neúčinnnej v čase podania žaloby ani vzniku škody (II. ÚS 706/2016, II. ÚS 244/2009);

g) v otázke nezávislosti sudcu resp. neexistencie jeho zaujatosti (III. ÚS 386/2012, I. ÚS 46/05)

h) viazanosti súdu rozhodnutiami ESĽP a medzinárodnými zmluvami (PL. ÚS 10/2014, III. ÚS 666/2016);

i) v otázke skutkových záverov v priamom rozpore s dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise (II. ÚS 64/2012).

22. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa žalobcu riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiacie otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

23. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

24. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

25. Teda musí ísť o otázku právnu (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

26. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým

stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a tiež 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

27. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/203/2016 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

28. Žalobca v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci.

28.1. Otázky uvedené dovolateľom sú formulované všeobecne, bez náležitého odôvodnenia a bez riadneho uvedenia právneho riešenia dovolateľa. Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd.

28.2. V otázkach dovolateľa a), b), c), d), e), i) ide dokonca o otázky skutkové. Dovolateľ preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobcu v zmysle tohto ustanovenia.

28.3. Taktiež dovolateľ neuviedol /až na prípad otázky „e)“/ ani rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Na základe uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

29. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných

právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

30. Dovolať jednak, ako bolo uvedené vyššie, konkrétne nevymedzil právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť, a jednak ani neuviedol rozhodnutia dovolacieho súdu, čím ani nepreukázal jeho odlišné rozhodovanie v uvedených veciach.

31. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP nie je prípustné, keďže nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

32. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.